

TVE va amb el Madrid

Aquests mesos em toca respondre algunes preguntes des de l'estranger pel que podríem anomenar malestar polític des de la cultura catalana. Malestar amb Espanya, amb l'Espanya realment existent, no amb una suposada Espanya ideal. En alguns casos, qui em fa la pregunta sap molt

poques coses sobre la nostra cultura i sobre la realitat política espanyola. Intento explicar-ne algunes, però també faig servir perquè puguin interpretar les raons del malestar una comparació. Els recordo –això ho saben tots– que en la Lliga espanyola juguen el Barça i el Madrid, destacats per damunt de molts altres equips. TV3, la televisió de Catalunya, va a favor del Barça i es mira el món des de la perspectiva del Barça. Telemadrid, la televisió autonòmica de Madrid, va a favor del Madrid i es mira el món des de la perspectiva de Madrid. Però i TVE? TVE és la televisió de tot l'estat, compartida i pagada per tots. Amb una perspectiva espanyola. Per tant, quan juguen el Barça o el Madrid contra un equip d'una altra lliga, haurien d'anar amb el Barça i amb el Madrid. Però, quan es disputen la Lliga o la Copa espanyola, hauria de ser absolutament neutral, tant dels uns com dels altres. Doncs no. TVE va amb el Madrid. TV3

va amb el Barça i TVE i Telemadrid van amb el Madrid. I de tan habitual, ens acaba semblant normal. (La comparació es podria enriquir amb referències al Mallorca, a l'Espanyol, al València, a l'Atlètic de Madrid... però ara no ve al cas. Forma part d'altres debats.)

Lavors, perquè m'entenguin, jo els dic als meus interlocutors estrangers: en cultura passa el mateix, i encara més clar i més explícit. A l'Estat espanyol hi ha cultures i llengües diverses. Aquestes llengües i cultures sovint són comple-

Vicenç Villatoro

Escriptor

mentàries, però de vegades competeixen per uns mateixos espais. Semblaria lògic –o, si més no, li semblaria lògic a un suís o a un canadenc– que cada institució local, aquí en diríem cada autonomia, vetllés per la seva cultura pròpia i que l'estat compartit i pagat entre tots vetllés d'una manera proporcionada i justa per totes les cultures que hi ha al seu interior. Doncs no. Com en el futbol,

TV3 va amb el Barça i TVE i Telemadrid van amb el Madrid. I de tan habitual, ens acaba semblant normal.

el que figura que és de tots actua com si només fos el d'uns. D'entre les seves diverses cultures, l'estat només se sent responsable d'una –o se'n sent, si no exclusivament, desproporcionadament– tant pel que fa a la protecció com a la projecció exterior, l'ensenyament, l'ús en l'espai públic. I quan dues de les seves cultures entren en competència en algun àmbit, com per exemple l'ensenyament, l'estat esdevé a la vegada jutge i advocat d'una de les parts, sempre de la mateixa. La Generalitat de Catalunya,

posem per cas, és la que vetlla pel català. L'estat, pel castellà. TVE va amb el Madrid. L'estat, amb una de les cultures de l'estat, en contraposició a totes les altres. I de tan habitual ens acaba semblant normal.

Però quan la comparació funciona d'una manera més clara i feridora és quan entren en competició equipaments i infraestructures culturals. Hi ha un teatre de l'òpera a Madrid i un altre a Barcelona. Hi ha un museu d'art contemporani a Madrid, un a Barcelona i un a València. Hi ha un museu patrimonial d'art a Barcelona i un altre a Madrid. Aquests equipaments competeixen entre ells, en la Lliga universal dels equipaments culturals. Competeixen pel prestigi, per la qualitat, pel nivell, pels recursos públics, pels recursos privats. Cadascun té al darrere les seves institucions locals... i els de Madrid tenen al darrere també l'estat, que actua com

una institució local de Madrid. L'estat va amb el Real contra el Liceu, amb el reina Sofia contra el Mnac o l'Ivam. Fa servir els seus recursos econòmics, el seu poder polític, la capacitat d'Hisenda d'incidir en els llegats i els testaments... Tot. No és l'autonomia de Madrid contra l'autonomia de Catalunya o l'autonomia de València, és l'estat contra l'autonomia de Catalunya o l'autonomia de València. L'acció de l'estat no és arbitral. És de part. Treure coses de Barcelona per endur-se-les a Madrid. Competir –no autono-

mia contra autonomia, estat contra autonomia– per l'adquisició de determinades obres d'art. Malestar de la cultura catalana? Perquè TVE va amb el Madrid i l'Estat va amb una cultura entre les diverses cultures i amb un territori entre els diversos territoris i amb una ciutat entre diverses ciutats i amb un teatre d'òpera entre diversos teatres d'òpera. Ho pots explicar fora, perquè veuen de fora estant com n'és d'estrany, això. Aquí, de tan habitual, ens acaba semblant normal.